EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 2. 2022
SWD(2022) 43 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument k

návrhu

SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937

{COM(2022) 71 final} - {SEC(2022) 95 final} - {SWD(2022) 38 final} -
{SWD(2022) 39 final} - {SWD(2022) 42 final}

Zhrnutie

Posúdenie vplyvu návrhu smernice o udržateľnom riadení spoločností

A. Potreba konať

V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?

Hlavným problémom, ktorý sa rieši, je **potreba posilniť udržateľnosť v systémoch správy a riadenia spoločností**, a to v dvoch rozmeroch: 1) **záujmy zainteresovaných strán a riziká týkajúce sa zainteresovaných strán (v oblasti udržateľnosť) pre spoločnosť sa dostatočne nezohľadňujú** v rámci rozhodnutí a systémov riadenia rizík spoločností; 2) spoločnosti **nedostatočne zmierňujú ich nepriaznivé vplyvy na ľudské práva a životné prostredie**, nemajú primeranú správu, systémy riadenia a opatrenia na zmierňovanie ich škodlivých vplyvov. **Príčinami** problému sú **zlyhania trhu**, ako sú krátkodobé zameranie spoločností a riaditeľov, a **regulačné zlyhania** v dôsledku nejasných a odlišných vnútroštátnych pravidiel (vrátane nových) a neúčinné dobrovoľné rámce. Problém má **rozmer EÚ**, keďže spoločnosti a investori vykonávajú svoju činnosť cezhranične, dodávateľské reťazce majú nadnárodný charakter a identifikované zlyhania trhu sú systematické. Očakáva sa, že **problém sa bude s pribúdajúcim časom zväčšovať**: očakáva sa zlepšenie identifikácie rizík a zvýšenie povedomia, nemožno však predpokladať, že zmena bude dostatočne rýchla, rovnomerná, systematická a rozsiahla.

Čo by sa malo dosiahnuť?

Všeobecným cieľom je lepšie využiť potenciál jednotného trhu prispievať k prechodu na udržateľné hospodárstvo, ako aj podporovať udržateľnú tvorbu hodnoty a zvyšovať dlhodobú výkonnosť a odolnosť spoločností z EÚ. **Konkrétne ciele**: objasnenie, čo sa od riaditeľov očakáva pri plnení ich povinnosti konať v záujme spoločnosti; podpora začleňovania rizík udržateľnosti a vplyvov na ňu do riadenia rizika spoločnosti; zvyšovanie zodpovednosti za identifikáciu nepriaznivého vplyvu, predchádzanie týmto vplyvom a ich zmierňovanie, a to vrátane v rámci hodnotových reťazcov; zlepšenie prístupu k nápravným opatreniam; zlepšenie postupov správy a riadenia spoločností s cieľom lepšie začleniť udržateľnosť do procesu rozhodovania riaditeľov a spoločnosti.

Aká je pridaná hodnota opatrenia na úrovni EÚ (subsidiarita)?

Individuálnym opatrením niektorých členských štátov by sa **nemohli uspokojivo dosiahnuť ciele**, a to z dôvodu celoúnijného/globálneho rozmeru problému. Pravidlá EÚ majú lepšiu šancu na zmiernenie krátkodobých tlakov na spoločnosti. Nové pravidlá EÚ by stavali na existujúcom rámci správy a riadenia spoločností EÚ. Zásah EÚ môže zabezpečiť silný hlas EÚ v globálnom kontexte.

B. Riešenia

Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Ak nie, prečo?

Možnosti sa zvažovali najmä, pokiaľ ide o povinnosť náležitej starostlivosti spoločností a povinností riaditeľov. Neregulačné možnosti sa vyradili, keďže sa ukázali ako neúčinné a neefektívne. Pokiaľ ide o náležitú starostlivosť, určité regulačné možnosti (napr. povinnosť alebo zodpovednosť obmedzená na prvý stupeň hodnotového reťazca) boli rovnako vyradené z dôvodu neúčinnosti. Zachované možnosti sa z hľadiska celkového prístupu (sektorálny – horizontálny) a osobnej pôsobnosti líšia. **Navrhuje sa uprednostňovaný balík možností, ktoré sa navzájom dopĺňajú.** Pokiaľ ide o **náležitú starostlivosť spoločností**, zaviedla by sa horizontálna povinnosť náležitej starostlivosti pre veľké spoločnosti s ručením obmedzeným (LLC) (vymedzených dvoma možnými alternatívnymi súbormi kritérií v oblasti počtu zamestnancov a výšky obratu) v kombinácii so zjednodušeným režimom zameriavajúcim sa na najdôležitejšie otázky stredne veľkých spoločností s ručením obmedzeným a so strednou kapitalizáciou v sektoroch, v ktorých existuje vyššia pravdepodobnosť výskytu nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie (sektory s veľkým dosahom). Pravidlami EÚ o harmonizovanej občianskoprávnej

zodpovednosti a administratívnom presadzovaní by sa táto možnosť podporila. Súčasťou tejto možnosti by boli spoločnosti z tretích krajín dosahujúce značný obrat v EÚ. Pokiaľ ide o **povinnosti riaditeľov**, uprednostňovanou možnosťou by sa harmonizovaným spôsobom objasnila všeobecná povinnosť riaditeľov konať v najlepšom záujme spoločnosti v prípade všetkých spoločností s ručením obmedzeným (regulovaná vo vnútroštátnom práve obchodných spoločností). Podporilo by sa to niektorými špecifickými povinnosťami riaditeľov (napr. týkajúcich sa riadenia rizika alebo zapojením zainteresovaných strán) v prípade veľkých spoločností, pričom by sa postupne zaviedli v prípade stredne veľkých spoločností s ručením obmedzeným s veľkým dosahom a uvedených MSP. Povinnosti riaditeľov, ktorými sa vykonáva povinnosť náležitej starostlivosti spoločností, sa vzťahujú na rovnaké spoločnosti ako táto povinnosť. Na spoločnosti s viac ako 1 000 zamestnancami by sa uplatňovali dodatočné špecifické povinnosti riaditeľov súvisiace so stanovovaním stratégie s cieľmi založenými na vede. Dopĺňala by to všeobecná doložka, podľa ktorej by **odmena** mala uľahčovať súlad s novými pravidlami alebo aspoň tomuto súladu nebrániť.

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

Z konzultačných činností, konkrétne z verejnej konzultácie, ktorá priniesla takmer pol milióna príspevkov, vyplýva všeobecná podpora cieľa opatrenia na úrovni EÚ a väčšiny navrhovaných opatrení. Pokiaľ ide o **povinnosti riaditeľov**, väčšina respondentov zo všetkých skupín zainteresovaných strán uznala potrebu, aby podniky a riaditelia zohľadňovali záujmy zainteresovaných strán v rámci rozhodnutí spoločností, najmä pokiaľ ide o začleňovanie udržateľnosti do podnikovej stratégie, pričom najväčšiu podporu vyjadrili mimovládne organizácie, po ktorých nasledovali spoločnosti a podnikové združenia. Spoločnosti a podniky vyjadrili obavy týkajúce sa stanovenia merateľných cieľov a vyváženia záujmov všetkých zainteresovaných strán. Pokiaľ ide o **náležitú starostlivosť spoločností**, všetky skupiny zainteresovaných strán s prevažnou väčšinou potvrdili potrebu horizontálneho právneho rámca EÚ, ktorým sa stanovuje harmonizácia, rovnaké podmienky a právna istota. Existuje všeobecná podpora ambiciózneho prístupu vo vzťahu k obsahu povinnosti náležitej starostlivosti v súlade s uprednostňovanou možnosťou. Pokiaľ ide o znižovanie záťaže na MSP, za účinné sa považujú opatrenia, ako sú súbor nástrojov, národné asistenčné pracoviská, podpora budovania kapacít vrátane financovania a nezáväzné usmernenia. Zdá sa, že **odmena** sa uznáva ako doplnková s pomerne malým počtom príspevkov.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Balíkom uprednostňovaných možností by sa **spoločnostiam** umožnilo zlepšiť finančnú výkonnosť, ktorá je založená na rôznych faktoroch, ako je lepšie riadenie rizika, zlepšená účinnosť prevádzky a úspory nákladov, vyššia odolnosť a viac inovácií. Nie všetky prínosy vzniknú bezprostredne, niektoré sa môžu prejaviť v strednodobom až dlhodobom horizonte, pričom nemusia všetkým spoločnostiam v rozsahu pôsobnosti vzniknúť rovnako. Pozitívne **vplyvy na ľudské práva** vrátane pracovných práv a **na životné prostredie** sa očakávajú aj v tretích krajinách, v ktorých sa nachádzajú dodávateľské reťazce. Uprednostňovaný balík by bol účinný pri dosahovaní týchto prínosov.

Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Náklady na dodržiavanie predpisov spoločností tvoria náklady na vytvorenie a prevádzku procesov a postupov náležitej starostlivosti, ako aj náklady na prechod, t. j. výdavky a investície potrebné na zmenu vlastných prevádzok a hodnotových reťazcov spoločnosti s cieľom zmierňovať nepriaznivé vplyvy. Dodatočné náklady na podávanie správ verejnosti vzniknú len stredne veľkým nekótovaným spoločnostiam s veľkým dosahom, keďže sa na nich nevzťahuje návrh Komisie na smernicu o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov. Odhadované priame náklady na dodržiavanie predpisov pri zohľadnení počtu dotknutých spoločností predstavujú jednorazové náklady vo výške 500 až 680 miliónov EUR a opakujúce sa (ročné) náklady vo výške 1,72 až 2,37 miliardy EUR (v závislosti od kritérií v oblasti

počtu zamestnancov/výšky obratu zvolených na vymedzenie veľkých spoločností, na ktoré sa v plnom rozsahu vzťahujú pravidlá náležitej starostlivosti). Niektoré spoločnosti (dcérske spoločnosti, partneri v hodnotovom reťazci), ktoré nepatria do pôsobnosti tejto iniciatívy, by znášali nepriame („trickle-down“) náklady. Povinnosti riaditeľov by znamenali jednorazové náklady vo výške 445 miliónov EUR, pričom vplyv nákladov na odmenu je veľmi obmedzený.

Aké sú vplyvy na MSP a konkurencieschopnosť?

V rámci uprednostňovaného balíka sú mikropodniky a malé podniky vylúčené z opatrení náležitej starostlivosti; na stredne veľké spoločnosti a spoločnosti so strednou kapitalizáciou sa cielenejšie a postupne zavádzané opatrenia vzťahujú len vtedy, ak pôsobia v hospodárskych odvetviach s mimoriadne vysokým dosahom. Ako sa uvádza, očakáva sa nepriamy účinok na všetky spoločnosti, ktoré sú súčasťou dodávateľských reťazcov; uprednostňovaný balík preto obsahuje opatrenia na zabránenie tomu, aby sa bremeno vyplývajúce z dodržiavania súladu ukladalo na partnerov v hodnotovom reťazci MSP, pričom dodatočnými podpornými opatreniami sa zároveň prispieva k minimalizácii nákladov MSP. Celkovo by mala uprednostňovaná možnosť viesť k zlepšeniam v oblastiach odolnosti spoločnosti, dlhodobej výkonnosti (pozri „Výhody“), najmä v strednodobom a krátkodobom horizonte, pričom prinesie podobné výhody na úrovni hospodárstva. Keďže vplyv nákladov je pomerne nízky v porovnaní s výnosom spoločností, neočakávajú sa žiadne negatívne narušenia, pokiaľ ide o konkurencieschopnosť spoločností z EÚ na svetových trhoch, pričom sa očakávajú pozitívne vplyvy na ich strednodobú a dlhodobú konkurencieschopnosť.

Očakávajú sa významné vplyvy na štátne rozpočty a verejnú správu?

Celkové náklady na dohľad pre verejné správy vo všetkých členských štátov v rámci uprednostňovanej možnosti predstavujú jednorazové náklady vo výške 0,13 milióna EUR a ročné opakujúce sa náklady vo výške 7,86 až 11,2 milióna EUR (v závislosti od kritérií v oblasti počtu zamestnancov/výšky obratu zvolených na vymedzenie veľkých spoločností, na ktoré sa v plnom rozsahu vzťahujú pravidlá náležitej starostlivosti). Tieto výpočty sa vzťahujú na rizikovo-orientované preskúmanie dozornými orgánmi, pokiaľ ide o dodržiavanie náležitej starostlivosti. V prípade povinností riaditeľov a odmeňovania sa neočakávajú žiadne dodatočné náklady na dohľad. Členským štátom môžu takisto zo súdnych sporov vzniknúť určité nízke dodatočné náklady na presadzovanie.

Očakávajú sa iné významné vplyvy?

Vzhľadom na celosvetový dosah hodnotových reťazcov budú ovplyvnené spoločnosti a hospodárstva tretích krajín. Pozitívne vplyvy sa očakávajú v oblasti ľudských práv a životného prostredia, ako aj na miestne komunity, a to prostredníctvom zvýšeného povedomia zainteresovaných strán, zlepšených postupov súvisiacich s udržateľnosťou, zvýšeného využívania medzinárodných noriem v rozvojových krajinách, lepšieho prístupu obetí k nápravným opatreniam a udržateľných investícií. Medzi potenciálne negatívne vplyvy patria: náklady na dodržiavanie predpisov spoločností tretích krajín a následný presun výrobcov z tretích krajín na nekontrolované trhy výrobkov, riziko prechodu spoločností na menej rizikových dodávateľov. Uvádzajú sa zmierňujúce opatrenia.

Proporcionalita

Navrhované opatrenia nepresahujú rámec toho, čo nevyhnutné na riešenie príčin a na dosahovanie cieľov iniciatívy. Záťaž na spoločnosti vyplývajúca z nákladov na dodržiavanie predpisov bola prispôsobená veľkosti a dostupným zdrojom spoločnosti a rizikovému profilu (pozri aj vplyvy na MSP).

D. Nadväzné opatrenia

Kedy sa táto politika preskúma?

Päť rokov po transpozícii so zreteľom na čas potrebný na uplatnenie a zber údajov.